

RAHOVEC / ORAHOVAC

Njësia Nr./Br./No 01 (Kuvendi i Komunës)

Nr./Br./No 01/21 Nr. i faq./Br.str./No.pg 386

Data/Datumi/Date 28/10/2021

KOMUNA E RAHOVECIT

PROGRAMI KOMUNAL TRE VJECAR PER BANIM
2022-2025

HARTA E KOMUNAVE KADASTRALE

Qershor 2022

Drafti fillestar i Dokumentit u përfundua nga OJQ "Zëri i Romëve, Ashkalinjve dhe Romëve", me konsulenten Drita Shabani të angazhuar për përkrahjen në finalizimin e dokumentit

LLOJI I DOKUMENTIT: PROGRAMI KOMUNAL PËR BANIM 2022-2025**ZYRA E KRYETARIT TE KOMUNËS****VENDIMI: _____ të datës _____****GRUPI PUNUES - KOMISIONI PËR HARTIMIN E PROGRAMIT TREVJEÇAR PËR BANIM:**

Nr.	Drejtoria	Drejtoria
1	Lendrit Qeli	Zyra për komunitete dhe Kthim
2	Goneta Mustafa	Qendra për Punë Sociale
3	Shpejtim Mustafa	Drejtoria për Urbanizëm
4	Skender Hamza	Administrata e Kuvendit
5	Elma Shehu	Drejtoria për Gjeodezi, Kadaster dhe Pronë
6	Ekrem Bytyçi	Drejtoria për Buxhet dhe Financa
7	Neki Krasniqi	Drejtoria për Administratë
8	Saranda Rama	Drejtoria për Shëndetësi dhe Përkujdesje Sociale
9	Artan Asllani	Drejtoria për Ekonomi dhe Zhvillim
10	Valon Hoti	Drejtoria Inspektoriatit
11	Arben Gashi	Zyra Integrimi Evropiane
12	Blerita Gashi	Zyra e Kryetarit

TABELA E PEMBATJES

PROGRAMI KOMUNAL TRE VJECAR PER BANIM 2022-2025	1
Lista e tabelave dhe figurave	4
1. HYRJE	6
2. QËLLIMI	6
3. VIZIONI	6
4. SYNIMI	7
5. OBJEKTIVAT	7
6. KORNIZA LIGJORE	7
7. PROCESI I HARTIMIT TE PROGRAMEVE	7
7.1 Procedurat deri në miratim të dokumentit.....	8
8. PROFIL I SHKURTË I KOMUNËS SË RAHOVECIT	9
8.1. Pozita Gjeografike.....	9
8.2. Karakteristikat Demografike	9
8.2.1. Popullsia.....	9
8.2.2. Dendësia e popullsisë	10
8.2.3 Moshë e popullsisë.....	10
8.2.4 Struktura gjinore	10
8.2.5. Përkatësia etnike e popullsisë	10
8.2.6 Shtimi natyror	11
8.2.7. Jetëgjatësia	11
8.2.8 Migrimi.....	11
19.3.Punësimi.....	11
19.4.Papunësia.....	12
9. Gjendja Sociale	12
10. Të Ardhurat	13
11. Planifikimi Hapësinor dhe Infrastruktura	13
12. Vendbanimet joformale dhe ndërtimet pa leje	17
13. ANALIZË E GJENDJES EKZISTUESE TË BANIMIT SOCIAL	20
19.5.Kërkesat aktuale për banim social.....	20

19.6.Kriteret për përcaktimin e radhës së përparësisë	21
19.7.Objektet komunale të dedikuara për banim social	21
19.8.Familjet momentalisht te ndihmuara me banim social	23
19.9.Kategoritë e synuara	24
14. PLANIFIKIMI KONKRET PËR NDIHMË PËR BANIM SOCIAL	26
19.10. O1. Funksionalizimi i databazës për banim	Error! Bookmark not defined.
19.11. O2. Sigurimi i banimit për 88 familje.....	Error! Bookmark not defined.
• O.2.1.Funksionalizimi i Objektit me Banim Social për 18 familje	Error! Bookmark not defined.
• O.2.2. Përkrahjen për ndërtimin e shtëpive individuale edhe për 20 familje	Error! Bookmark not defin
• O.2.3. pagesa e bonus banimit për 20 familje	Error! Bookmark not defined.
• O.2.4. Riparimet eventuale në ndërtesat e banimit në pronësi private	Error! Bookmark not defined.
• O.2.5.Mirëmbajtja e Objektit të banimit social dhe krijimi i skemës së qirasë, fillimi i shpërndarjës së fletëpagesave të qirasë të shfrytëzuesve të banimit social	Error! Bookmark not defined.
15. PLANIFIKIMI BUXHETOR PËR REALIZIMIN E PROGRAMIT	Er
ror! Bookmark not defined.	
19.1.KORNIZA MAKROEKONOMIKE	Error! Bookmark not defined.
16. ANALIZA SË OT	32
17. ARSYETIM I VEPRIMEVE DHE SHPJEGIMIN E REZULTATEVE TE PRITSHME	33
18. MUNDËSITË DHE KAPACITETE NJERËZORE DHE MATERIALE TË KOMUNËS	34
19. PËRPUTHJA E PROGRAMEVE ME PLANET ZHVILLIMORE DHE POLITIKAT QENDRORE	34
19.2. Harmonizimi me planet zhvillimore urbane	34
19.3. Ndërlidhja me programet e përgjithshme dhe orientimet e politikave të qeverisjes qendrore	34
19.4. Instrumentet e garantimit të realizueshmërisë së programeve	35
20. PËRFSHIRJA E PUBLIKUT NË PROCESIN E SIGURIMIT TË TRANSPERENCËS	35
21. PËRFUNDIMET	36

Lista e tabelave dhe figurave

Tabela 1. Vlerësimet e popullsisë sipas viteve 2018-2020	9
Tabela 2. Struktura e popullsisë sipas moshës.....	10
Tabela 3. Përkatësia etnike e qytetarëve të Rahovecit	10

Tabela 4. Bilanci i migrimit ne Rahovec	11
Tabela 5. Numri i familjeve përfituese të asistencës sociale për tri vite të fundit.....	13
Tabela 6. Raporti gjinor i bartësve të asistencës familjare	13
Tabela 7. Zonat në Rahovec për menaxhimin e mbeturinave sipas PZHK 2018-2026	14
Tabela 8. Sipërfaqja e përfshirë ne plane urbane	14
Tabela 9. Tabela përmbledhëse	15
Tabela 7. Kërkesat aktuale për banim social	20
Tabela 8. Familjet e përkrahura për banim deri në vitin 2021	23
Tabela 9. Plani i Veprimtimit me projektet potenciale	27
Tabela 10. Buxheti i nevojshëm për realizimin e Programeve trevjeçare të banimit nga ana e Komunës së Rahovecit.....	30
Figura 1. Organet vendim-marrëse për dokumentin	8
Figura 2. Punësimi dhe papunësia në Komunën e Rahovecit.....	12
Figura 3. Vendbanimet joformale në Rahovec.....	19
Figura 4. Foto nga shtëpitë e realizuara ne Komunën e Rahovecit	22
Figura 10-1. Informata nga Korniza afatmesme e shpenzimeve të K. Rahovecit për vitet 2021-2023	26

1. HYRJE

“Komiteti i Kombeve të Bashkuara për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore (UNCE SCR) deklaroi se e drejta për banim adekuat duhet parë si e drejta për të jetuar diku në siguri, paqe dhe dinjitet.”¹

Nga ky definim kuptohet që çdo shoqëri duhet të ketë synim që qytetarët kanë të siguroar këtë të drejtë mes të drejtave të tjera thelbësore.

Sa më të kompletuar politikën e banimit të ketë një shtet, mund të konstatojmë që problemet sociale do të jenë më të vogla. Banimi është një ndër problemet kryesore së bashku me punësimin që ndikojnë që një familje të jetë e varur dhe të bëhet rast social.

Programet trevjeçare të banimit në Komunën e Rahovecit për herë të parë kanë mbuluar periudhën 2014-2016 por që nuk arriti finalizimin.

Dokumenti me Programet trevjeçare të banimit për periudhën 2022-2025, do të shërbejë si instrument për të vazhduar me planifikim të masave për përkrahje në banim për personat në nevojë në bazë të legjislacionit në fuqi.

Ky dokument është obligim ligjor që do të përcaktojë politikat komunale për banim në periudhën trivjeçare e që nuk do të japë zgjidhje të menjëhershme për çështjet kyçe të identifikuara (si mungesa e banimit adekuat, përkeqësimi i banimit ekzistues, urbanizimi i pakontrolluar dhe ndërtimi ilegal) por me punë aktive të të gjithëve do të bëhen ndryshime duke synuar zgjidhje të qëndrueshme.

2. QËLLIMI

Qëllimi i hartimit të dokumentit me Programet trevjeçare të banimit 2022-2025 për Komunën e Rahovecit është zhvillimi i politikave adekuate të qëndrueshme për periudhën e caktuar kohore dhe zbatimi i tyre me qëllim që të mundësohet zgjidhja e nevojave për banim për grupe shoqërore që nuk kanë forcë ekonomike që këtë problem ta zgjidhin sipas parimeve të tregut. Për më tepër dokumenti duhet të prezantojë kërkesën reale për përkrahje në banim si dhe masat për krijimin e kushteve për banim të përshtatshëm dhe të qëndrueshëm në harmoni me standardet dhe normat evropiane të banimit,

3. VIZIONI

Ky dokument do të jetë në frymën e vizionit që *“Të përmirësohen kushtet e jetesës dhe të zhvillohen resurset njerëzore, për të krijuar një të nesërme më të mirë se sot.”*²

Sa i përket zhvillimit të fushës së banimit synohet të arrihet qasje githëpërfshirëse të ndërtimit dhe banimit, atraktiv dhe mbështetës për kategori të caktuara, me një popullësi aktive dhe nivel të lartë të kualitetit të jetës dhe kulturës për të gjitha komunitetet pa dallim në etni, fe, racë dhe gjini.

¹ The Committee's general comments No. 4 (1991) on the right to adequate housing and No. 7 (1997)

² Draft strategjia e zhvillimit ekonomik lokal për komunën e Rahovecit 2021-2025

4. SYNIMI

Synimi i këtij dokumenti është identifikimi i nevojave reale për përkrahje për banim dhe krijimi i kushteve për banim të përshtatshëm dhe të qëndrueshëm në harmoni me standardet dhe normat evropiane të banimit, për grupet e cenuara të cilat nuk kanë forcë ekonomike që këtë problem ta zgjidhin sipas parimeve të tregut. Sidomos synohet të përkrahen komunitetet Romë, Ashkali dhe Egjiptian, si pjesë e grupeve të cenuara të inkuadrohen në çdo sferë të jetës e në këtë rast edhe në zgjidhjen e çështjes së banimit.

5. OBJEKTIVAT

Tërheqja e investimeve dhe përmirësimi i vazhdueshëm i nivelit të jetesës në përgjithësi që rezulton në reduktimin e numrit të familjeve që kanë nevojë për mbështetje në fushën e banimit.

6. KORNIZA LIGJORE

- Ligji Nr.03/L-164 për financimin e programeve të veçanta të banimit
- Udhëzimi Administrativ - Për Përmbajtjen e Kontratës për Banesën me Qira Joprofitabile,
- Udhëzimi Administrativ - Për përmbajtjen e Bonusit të Banimit,
- Udhëzimi Administrativ - Për Procedurat e Përfitimit nga Programet e Veçanta të Banimit
- Udhëzimi Administrativ - Për Normat e Banimit për Programet e Veçanta të Banimit
- Udhëzimi Administrativ - Për Procedurat e Shpalljes të Programeve të Veçanta të Banimit
- Udhëzimi Administrativ - Për përcaktimin e radhës së përparësisë për kategoritë e familjeve që mund të përfitojnë nga programet e veçanta të banimit
- Ligji për ndertesat ne bashkepronesi
- Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale,
- Ligji Nr. 04/L-061 për shitjen e banesave për të cilat ekziston e drejta banesore
- Udhëzuesi për hartimin e programeve komunale tre vjeçare të banimit
- Statuti i Komunës
- Draft Strategjia për zhvillim ekonomik lokal për Komunën e Rahovecit 2021-2027
- Dokumentet e planifikimit urban
- Ligji për Procedurat Administrative

7. PROCESI I HARTIMIT TE PROGRAMEVE

Hartimi i Programit Trevjeçar për Banim 2022-2025 i komunës së Rahovecit bazohet në informata si në vijim:

- Vendimi Nr.1999 të dt.27.04.2022 për formimin e Komisionit (11 anëtarë) për hartimin e dokumentit;
- Definimi i detyrave të punës së Komisionit;

- Drejtoratet mbështetëse - mbledhja e informatave për fushën e banimit nga sektorët që ndërlidhen me të brenda Komunës dhe nga institucionet e ndryshme;

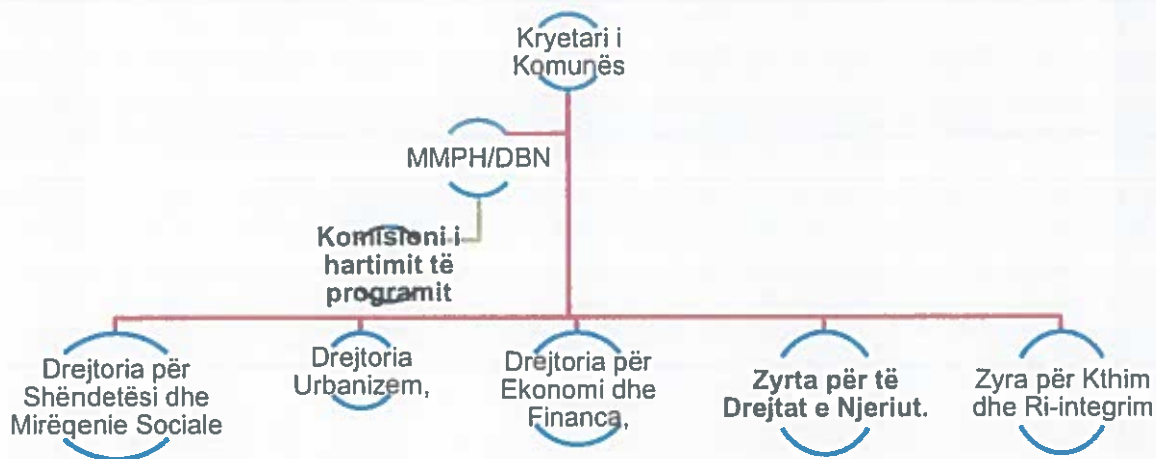

Figura 1. Organet vendim-marrëse për dokumentin

7.1 Procedurat deri në miratim të dokumentit

- Analiza e buxhetit komunal
- Identifikimi i grupeve të synuara
- Prezantimet publike - Informimi
- Përgatitja e dokumentit
- Shqyrtimi publik
- Pëlqimi nga MMPH,
- Aprovimi nga Kuvendi i Komunës,
- Zbatimi dhe Monitorimi

8. PROFIL I SHKURTË I KOMUNËS SË RAHOVECIT

8.1. Pozita Gjeografike

Rahoveci është qytet dhe komunë në pjesën jug-perëndimore të Kosovës. Në veri kufizohet me Klinën, në lindje me Suharekën, në pjesën jugore gjendet komuna e Prizrenit, ndërsa në tërë pjesën perëndimore kufizohet me komunën e Gjakovës. Përafërsisht ka diku 276 km² dhe është vendbanim i 76.577 banorëve, sipas statistikave të vitit 2002. Rahoveci është njëri ndër qytetet më të vjetra të Kosovës.

Në Komunën e Rahovecit temperaturat mesatare vjetore janë 11,68°C. Mesatarja e reshjeve është 707.7mm. Të reshurat e dëborës janë të mëdha në Rahovec dhe atë në muajin Janar. Ditë me borë në Rahovec janë mesatarisht 15,7ditë. Rahoveci ka mesataren vjetore me mjegull prej 19. 7 ditë apo 5,4 %. Në këtë komunë janë dy zona që kanë karakter të veçantë të mbrojtjes: **Manastiri i Zoqishtës, dhe Fshati Hoqë e Madhe.**

Vendbanimet e komunes se Rahovecit shtrihen ne lartesi mbidetare prej 310m, Krusha e Madhe deri ne 920m lartesi mbidetare Zatriqi.

8.2. Karakteristikat Demografike

8.2.1. Popullsia

Sipas Regjistrimit të vitit 2011, REKOS 2011, Komuna e Rahovecit kishte gjithsej 56.208 banorë. Shtrirja e popullatës në komunë ishte më shumë në zonë rurale sesa urbane, me 15.892 banorë në zonën urbane (28.7%) dhe 40.316 (71.3%) në zonat rurale. Në bazë të vlerësimeve të bëra, në Komunën e Rahovecit dominon mosha e re, dhe atë si në zonën urbane njashtu dhe atë rurale. Ndërsa grupmosha dominante e popullsisë janë kategoria 19-44 vjeçe.

Në bazë të informatave të Agjencisë së Statistikave të Kosovës të vitit 2021, Rahoveci me 31 dhjetor të vitit 2020 ka numëruar 57,047 banorë. Shihet që migrimi në Rahovec ka ndikuar në trend negativ dhe nga 58,023 banorë në fund të vitit 2019 tani ka 57,047.

Tabela 1. Vlerësimet e popullsisë sipas viteve 2018-2020

	Gjithsej popullsia e vlerësuar (31 dhjetor)	Shtimi natyror	Bilanci i migrimeve	Rritja e përgjithshme	Gjithsej popullsia e Kosovës e vlerësuar (31 dhjetor)
2018					
Rahovec	59 102	632	-1 711	-1 079	58 023
2019					
Rahovec	58 023	519	-2 128	-1 609	56 414
2020					
Rahovec	56 414	471	162	633	57 047

Burimi: ASK, përditsuar 07.09.2021

8.2.2. Dendësia e popullsisë

Dendësia e popullsisë në komunën e Rahovecit është rreth 204 banorë në 1 km², ku rreth 56,208 banorë jetojnë në 275.9 km².

Brenda territorit të komunës së Rahovecit ekzistojnë dallime për sa i përket dendësisë së popullsisë. Në disa vendbanime që kanë numër më të madh të popullsisë edhe dendësia është shumë më e lartë dhe e kundërta në vendbanimet që kanë numër të vogël të popullsisë edhe dendësia është shumë më e vogël. Dendësia më e lartë e popullsisë paraqitet në vendbanimin Krush e Madhe me 447 banor në km. Vendbanimet me shkallë më të vogël të dendësisë së popullsisë janë: Sarosh (1 b/km²), Hoqa e Madhe (9 b/km²), Bërnjak (9 b/km²).

8.2.3 Moshë e popullsisë

Rreth 23.67 e popullsisë janë të moshës 20-44³, derisa , prej moshës 20 deri 64 janë 76.6%. Kjo do të thotë që popullsia është aktive dhe vetëm 8.8% e popullsisë është e varur.

Tabela 2.Struktura e popullsisë sipas moshës⁴

Moshë	0-19	20-64	65+
Përqindja %	43.6	76,6	8.8

8.2.4 Struktura gjinore

Sa i përket strukturës gjinore në këtë komunë, ka pak diferencë. Sipas regjistrimit të vitit 2011, 50.73% (28,512) janë meshkuj, ndërsa 49.27% (27,696) janë femra.

8.2.5. Përkatësia etnike e popullsisë

Përnga etnia e qytetarëve, Tabela.. tregon që shumica dërmuese janë Shqiptarë me 55,166 banorë, 404 janë Ashkali, 299-Egjiptianë, 684-Serb dhe pjesa e mbetur janë etni tjera.

Tabela 3.Përkatësia etnike e qytetarëve të Rahovecit⁵

Struktura e popullsisë	Numri i banorëve
Shqiptar	55,166
Ashkali	404
Egjiptian	299
Serb	134
Rom	84
Boshnjak	10
Turq	2
Të tjerë	109
Numri i përgjithshëm i popullsisë	66,208

³ Strategjia e zhvillimit ekonomik lokal e Komunës së Rahovecit 2021-2025

⁴ Plan i Zhvillimit Komunal i Komunës së Rahovecit 2018-2026

⁵ ASK, 2011

8.2.6 Shtimi natyror

Shkalla e natalitetit në komunën e Rahovecit është 17.5 promil apo 1.75 %. Shkalla e mortalitetit është 2.3 promil apo 0.29 %. Në bazë të këtyre shkalleve të natalitetit dhe mortalitetit del se shtimi natyror i popullsisë në komunë është 14.6 promilë apo 1.46 %..

8.2.7 Jetëgjatësia

Statistikat tregojnë se popullsia kosovare jeton mesatarisht diku rreth 76.7 vite (REKOS 2011) derisa parashikimet për vitin 2021 ishin rritje në rreth 80 vite.

8.2.8 Migrimi

Të dhënat dhe statistikave nga Agjencia e Statistikave të Kosovës tregojnë se në komunën e Rahovecit ekziston një rritje e vazhdueshme e migrimit kombëtar dhe ndërkombëtar.

Numri i personave që kanë migruar jashtë Komunës në Komunitat qfinje si Gjakovë, Prizren dhe Prishtinë është i madh. Ndërsa numri i emigrantëve që kanë emigruar jashtë vendit si në vendet e Evropës Perëndimore, Amerike dhe Australi është rreth 7500 (që nga paslufta). Shkaku kryesor i emigrimit është për të siguruar një jetë më të mirë dhe ndihmuar familjet e tyre. Por një pjesë e tyre janë emigruar në rrugë ilegale dhe fatkeqësisht ka filluar kthimi i tyre (deri me sot janë kthyer 15 familje).

Tabela në vazhdim tregon seriozitetin e migrimit e që përveç punësimit shumica e të migruarve kanë si arsye të dytë pamundësinë e arritjes së sigurimit të banimit.

Tabela 4. Bilanci i migrimit ne Rahovec⁶

Migrimi sipas viteve	2017	2018	2019
Bilanci i migrimit	-902	-1,711	-2,128

18.3. Punësimi

Në komunën e Rahovecit veprojnë 1000 biznese private, dhe veprimtaria e tyre është prodhuese, industriale, shërbyese dhe tregtare. Problemi i nivelit të lartë të papunësisë në nivel të Kosovës, reflektohet edhe në Komunën e Rahovecit. Të punësuar në subjektet ekonomike janë 3.501 apo në 1.000 banorë të aftë për punë rreth 110 të punësuar në ekonomi. Duhet shtuar këtu që Rahoveci është vend me bujqësi mirë të kultivuar edhe atë rrush, misër e drithëra por edhe specat e perime tjera. Është tanimë i njohur biznesi gratë e Krushës që me përkrahje financiare u rrit biznesi në fabrikë për përpunimin e produkteve bujqësore.

Në sektorin publik janë 1072 të punësuar, 10 në PTK, 70 në "Ambijenti", 847 punonjës janë në Arsim, Në sektorin e Shëndetësisë punojnë 145 punëtorë shëndetësorë.

Numri i personave kontributdhënës në Trustin pensional në vitin 2019 ishte 8,668. Rreth 12.8% më shumë se në vitin paraprak.

⁶ Strategjia e zhvillimit ekonomik lokal e Komunës së Rahovecit 2021-2025

Figura 2. Punësimi dhe papunësia në Komunën e Rahovecit

Burimi: ASK, Vjetari Statistikor i Republikës së Kosovës 2020, fq.15

18.4. Papunësia

Tregu i të papunëve realë në Rahovec është rreth 24.2%⁷. Statistikat ndryshojnë kur vien tek raportimi nga autoritetet komunale të cilët raportojnë që papunësia është në mes 30 deri 50%. Kur themi që 76% e popullsisë është aktive për punë kuptohet që nevoja për vende pune është e madhe. Meqë Rahoveci është vend i përshtatshëm për kultivimin e bujqësisë, mund të pritet që një pjesë e madhe e popullsisë të gjejnë punën me kultivimin e bujqësisë.

18.5. Gjendja Sociale

Në komunën e Rahovecit në vitin 2021 ndihmë sociale kanë përfituar 667 familje me 2,790 anëtarë. Llogaritur me numrin zyrtarë të banorëve, del se rreth 5 % e popullsisë përfiton asistencë sociale. Shikuar në tri vitet e fundit ky numër ka variruar në atë numër përafërsisht.

⁷ ASK, Vjetari statistikor i Republikës së Kosovës 2020, fq 15

Tabela 5. Numri i familjeve përfituese të asistencës sociale për tri vite të fundit

Nr. i familjeve përfituese të asistencës sociale	
Periudha	Numri i familjeve
2021	667
2020	671
2019	620

Në aspektin gjinor të bartësve të asistencës sociale sa i përket vitit 2021, nga 667 familjet përfituese 535 janë bartës meshkuj derisa 132 familje me bartëse femra që do të thotë 80% meshkuj dhe 20% bartëse familjare femra.

Tabela 6. Raporti gjinor i bartësve të asistencës familjare

Viti	Numri i familjeve	Bartës-Meshkuj	Bartës-femra
2021	667	535	132
2020	671	551	120
2010	620	505	115

Sikur edhe në punësim ashtu edhe tek bartësit e të drejtës për asistencë sociale shihet që shumica janë meshkuj, kjo ngaqë shumica e familjeve kryesohen nga meshkujt.

18.6. Të Ardhurat

Në Kosovë, paga mesatare neto në vitin 2020 ishte 416 Euro ku në ndërmarrjet publike, paga mesatare neto, në vitin 2020 arrinte në 680 Euro, sektori publik kishte një pagë mesatare prej 552 Eurosh dhe sektori privat kishte një pagë mesatare neto 342 Euro.

Sektori i industrisë në Komunën e Rahovecit, bazohet kryesisht në industrinë agro-industriale, përpunimin e rrushit dhe të grurit, industrinë e plastikës, ndërtimtarisë, teknologjinë përpunuese të metaleve, teknologjive për ngrohje dhe ftohje, artizanate, tregëti, shërbime etj. Pas luftës, ndërmarrjet e vogla kanë shfaqur tendencën për shfrytëzimin dhe përpunimin e gurit, rërës, zhavorit dhe argjilës, evidente me një shkatërim joselektiv të resurseve.

Meqë shumica e punonjësve vie nga sektori privat mund ti referohemi pagës mesatare në sektorin privat e që është 342 eu.

9. Planifikimi Hapësinor dhe Infrastruktura

Komuna e Rahovecit ka të miratuar PZHK-në 2018-2026. Komuna e Rahovecit ka një sipërfaqe prej 275.89 km², në të cilin territor shtrihen 34 fshatra me 2 vendbanime dhe me vetëm një qendër urbane.

Territori i komunës së Rahovecit ndahet në 34 zona kadastrale, dhe të gjitha vendbanimet (fshatrat) janë me nga nje zonë kadastrale, me përjashtim të 3 zonave: Retije që në vete përfshinë dy vendbanime (Retijë dhe Retijë e ulët), zona kadastrale Çifllak që përfshinë edhe vendbanimin e Saroshit si dhe zona kadastrale Denjë që në vete përfshinë edhe vendbanimin e Babocit.

Pjesa më e madhe e ndërtimeve, janë ndërtime të ulëta deri në dy kate, ndërsa zona me ndërtime relativisht të larta shtrihet përreth rrugës kryesore të qytetit duke formuar bërthamën urbane të qytetit. Etazhiteti mesatar është P+3.

Sikur edhe në tërë Kosovën, kërkesat e mëdha për banim dhe funksionet përcjellëse, e kanë gjetur të papërgatitur qeverisjen lokale nga ana urbanistike, gjë që ka sjell rritjen e problematikës lidhur me zhvillimin urban të qytetit. Përveç lëvizjes së lirë të njerëzve, që solli si pasojë dyndjen e njerëzve nëpër qytete, të cilët, për të siguruar kushtet e nevojshme të jetesës, kryen ndërtime të jashtëligjshme pa kritere urbanistike, duke krijuar kështu zona joformale,

Komuna e Rahovecit është në fazë të hartimit të Planit Zhvillimor Komunal me Hartën Zonale Komunale sipas legjislacionit në fuqi. Sipas PZHK 20018-2026, Rahoveci është ndarë në zonat në vijim sipas të cilave bëhet menaxhimi i mbeturinave.

Tabela në vijim tregon që zona më e madhe është rurale me 28.6% popullsi dhe 37% të territorit.

Tabela 7. Zonat në Rahovec për menaxhimin e mbeturinave sipas PZHK 2018-2026

Kategoria	Popullsia	%	Sip. km ²	%
Urbane	15,892	28.3%	49	17.8%
Para Urbane	4.205	7.5%	39	14.0%
Rurale	21,670	38.6%	102	37.0%
Rurale e Thellë	14,441	25.7%	86	31.2%
Totali	56,208	100%	276	100%

Me draft Planin Zhvillimor Komunal PZHK 2018-2026, sipërfaqja e përgjithshme e komunës është vlerësuar prej 27,589 ha. Në tabelën në vazhdim po paraqesim të dhënat e sipërfaqeve.

Tabela 8. Sipërfaqja e përfshirë ne plane urbane⁸

Nr.	Kategoria hapësinore	Siperfaqe në ha	në%
1	Pyje	7293.24	26.4
2	Infrastrukturë Bujqësore	12,556.98	45.5
3	Zonat e ndërtuara	1,239.2	4.5

⁸ PZHK dhe PZHU, sipas legjislacionit të vjetër

4	Varrezat	67.77	0.2
5	Livadhe	710.25	2.6
6	Kullosa	3,299.73	12.2
7	Vreshta	2,225.61	8.1
	Gjithsej	27,589.40	100

SHFRYTËZIMI I TOKËS		
1	Sipërfaqja e tokës ndërtimore	1,239.2 ha
3	Sipërfaqja totale e banimit	Rreth 1,100.00ha (rreth 4%)

MBULUESHMËRIA ME PLANE		
1	Sipërfaqja e përgjithshme e komunës e përfshirë në PZHK	27.592ha
3	Mbulueshmëria me Plane Rregulluese ⁹	/
4	Nr. i Vendbanimeve Joformale në Komunë	8

Të dhënat hapësionore të nevojshme për këtë plan do të përmbliidhen në tabelën në vijim

Tabela 9. Tabela përmbledhëse

Nr. i popullsisë [ban]	56.208
Zonat rurale [ban]	40.316
Zonat urbane [ban]	15.892

⁹ Ende përdoren planet e vjetra- planet gjenerale urbanistike të viteve 1985-1987 si dhe vendimet në bazë të këtyre planeve

Nr. i fshatrave/nr i lagjeve		35	
Banimi individual	9867	3050	
	13.502	2040	
	P+1	P+1	
		95.25	
Banimi në ndërtesa shumë-banesore	Para 1999	Nr. Objekteve	19
		Nj. Banimi	223
	Pas 1999	Nr. Objekteve	6
		Nj. Banimi	75
	Ëtazhiteti mesatar		P+4
	Sipërfaqja mesatare për njësi banimi (banesë) [m ²]		44.27
Statusi pronësor (banim në ndërtetat shumë-banesore) para 1999		Privat [nj. banimi]	Privatizuar shumica nga 223
		Shoqëror [nj. banimi]	NA
Raporti banim individual/banim shumë-banesor në [%]		2.2% me 97.8%	
Kyçje në infrastrukturë të objekteve të banimit në [%]		92%	
Nr. i objekteve të pabanuara		26.6%	
Nr. i objekteve me vlerë kulturo historike që shfrytëzohen për banim		3	
Aplikimi i masave termo-izoluese në objektet e banimit në [%]		25%	
Ndërtimet ilegale	Ndërtimet pa leje	14,786	
	Shtesat në ndërtimet me leje	NA	
	Mbindërtimet	NA	
Numri i kërkesave për zgjidhjen e çështjes së banimit		50	
Lokacionet (sipërfaqja e tokës) për programet e veçanta të banimit			
Nr. i objekteve/nj. banimi e ndërtuara nga Komuna, Qeveria dhe Donatorët		95 (13 në pronësi komunale)	
Nr. i objekteve/nj. banimi me qira nga dhe vlera mes. e qirasë		2.2%, vlera nuk dihet	
Nr. i objekteve/nj. banimi të disponueshëm për qira të ulëta të tregut		NA	

Nr. i objekteve/nj. banimi ne pronësi te Komunës që mund të adaptohen	Nuk ka
Qendrat e përkohshme kolektive (QPK)	Nuk ka
Planet rregulluese - sa janë bërë dhe sa janë që duhet të bëhen	Punohet me plane detaje të para luftës

Nga tabela 9 dëshmohet që Rahoveci me 97.8% është mbuluar nga shtëpi individuale dhe vetëm 2.2% me ndërtesa shumëbanesore. Ky trend do të ndroj në favor të ndërtesave shumëbanesore ngaqë PZHK si dhe HZK që janë në proces, synojnë të bëjnë denzifikimin dhe derisa Rahoveci si edhe komunat tjera është i rrezikuar në aspekt të përdorimit të tokës, do të synohet orjentimi kah ndërtimet në kate.

Sa i përket kërkesave për banim në Rahovec aktualisht janë 50 kërkesa që do të elaborohen më poshtë në grupe specifike.

Sa i përket aplikimit të masave eficiente përqindja konsiderohet shumë e ulët me 25% derisa kyqja në infrastrukturë 92% e ndërtesave të banimit konsiderohet si e kënaqshme.

18.1. Vendbanimet joformale dhe ndërtimet pa leje

Në komunën e Rahovecit janë identifikuar 9 vendbanime jo formale, një nga të cilat ndodhet në zonën urbane dhe 8 në zonat rurale. Në këto vendbanime jetojnë kryesisht banorë të komunitetit rom, ashkali, egjiptian dhe shqiptar. Karakterizohen me mungesë të infrastrukturës fizike dhe infrastrukturë sociale si dhe kanë ndikim negativ në mjedis.

Sipërfaqja e përgjithshme e Vendbanimeve jo formale në Komunën e Rahovecit është 12.2 ha. Në të gjitha këto vendbanime jetojnë gjithsej 1556 banorë me 293 ekonomi familjare.

Vendbanimet jo formale gjenden në këto vendbanime: Një pjesë e qytetit të Rahovecit, dhe pjesë apo lagje të fshatrave Bellacërk, Xërxë, Radost, Ratkoc, Çifllak, Dabidol dhe dy pjesë të fshatit Drenoc.

Me legjitimimin e pronësisë së këtyre vendbanimeve, ndërtimit të infrastrukturës së nevojshme ose ofrimit të banimit social për familjet e pa proma mund të arrihet në formalizimin e këtyre vendbanimeve,

Figura 3.Vendbanimet joformale në Rahovec

10. ANALIZË E GJENDJES EKZISTUESE TË BANIMIT SOCIAL

Analiza e gjendjes ekzistuese sa i përket banimit social do të orjentohej në elaborimin e ofrimit të zgjidhjeve nga ana e Komunës së Rahovecit ndaj kërkuesve të ndihmës për banim.

Kërkesat për banim social janë në bazë të shpalljes së Komunës për aplikim. Ky numër jo që pasqyron situatën reale për banim duke pasur parasysh që rreth 60% e popullsisë është nën moshën 35 vjeçare dhe se realisht ishte dashur që trajtim me banim të kenë edhe familjet e reja, por në pamundësi komunat të përballen me kërkesën reale për përkrahje, është krijuar edhe opinioni që komunës ti drejtohen për ndihmë vetëm familjet që skanë strehë dhe s'mund të arrijnë deri tek banesa pa përkrahje shtetërore.

Në vijim do të trajtohen kërkesat aktuale për banim.

18.1. Kërkesat aktuale për banim social

Kërkesat aktuale janë në proces të regjistrimit në platformën digjitale për banim. Këto kërkesa janë në bazë të shpalljes së fundit të Komunës për aplikim për banim social (40) dhe për ndërtim të shtëpive (10) dhe të kategorizuara janë si vijon:

Tabela 10. Kërkesat aktuale për banim social

	Kategoritë	Kërkesa për banim
1.	Me asistencë sociale- (të gjitha komunitetet)	50
2.	Kategoritë e dala nga lufta Familjet e dëshmorëve, invalidëve, veteranëve dhe martirëve	/
3.	Te kthyerit	/
4.	Të riatdhesuarit	/
5.	Të moshuarit	/
6.	Të rinjtë	/
7.	Të punësuarit nga buxheti shtetëror	/
8.	Minoritetet-komunitetet Romë, Ashkalinjë, Egjiptianë	8
9.	Viktimat nga dhuna në familje	
10.	Familjet me femra kryefamiljare	
11.	Nënat e vetmuara	
Gjithsej		50

18.2. Kriteret për përcaktimin e radhës së përparësisë

Në pajtim me dispozitat e Ligjit për financimin e programeve të veçanta të banimit kriteret e përparësisë për sigurimin e banimit për kategoritë e cekura në pikën 7.1 janë:

- Statusi i banimit;
- Lartësia e të ardhurave;
- Gjendja shëndetësore;
- Invaliditeti;
- Struktura e familjes.

Pasur parasysh që mundësitë e Komunës janë të kufizuara derisa kërkesat janë të mëdha, është e patjetërsueshme që të bëhet prioritetizimi i familjeve në bazë të këtyre kriterëve sipas akteve nënligjore në fuqi.

Komuna e Rahovecit nuk ka Profilin e Banimit ku do të evidentoheshin kërkesat reale për banim dhe në mungesë të modaliteteve evidentohen kërkesat për zgjidhje emergjente të banimit e që zgjidhjet Ad- hok janë konsideruar si të pjesshme dhe jo të mjaftueshme, nganjëherë jo të pëlqyera nga përfituesit.

18.3. Objektet komunale të dedikuara për banim social

Edhe pse shumë donatorë kanë përkrahur zgjidhjen e çështjes së banimit për këto kategori, konsiderohet barrë për Komunën e Rahovecit ngaqë Banimi sikur edhe konsiderohet nga njohës të fushës nuk mund të konsiderohet vetëm kulm mbi kokë, ngaqë nëse nuk përcillet me punësim, arsim dhe funksione tjera përcjellëse këto familje do të jenë raste sociale e që Rahoveci si komunë s'mund ti përballojë dot.

Në komunën e Rahovecit ndihma në banim kryesisht është bërë me ndërtimin e shtëpive individuale si në vazhdim:

Numri i shtëpive	Lokacioni	Viti i realizimit	Burimet financiare
3	Rahovec	2000-2005	UNDP
4	Fshatra	2000-2005	UNDP
5	Rahovec	2006-2013	MKK
3	Fshatra	2006-2013	MKK
22	Hoçë e Madhe	2008-2012	MKK
16	Rahovec	2008-2012	MKK
34 (serbë)	Zoçishtë	2005-2008	MKK
4 (shqiptarë)	Zoçishtë	2005-2008	MKK

9	Rahovec	2014-2016	MKK
2	Rahovec	2012	Komuna
1	Rahovec	2012	Shoqata Nënë Tereza
3	Rahovec	2012	Qeveria

Figura 4. Foto nga shtëpitë e realizuara ne Komunën e Rahovecit

Shtëpitë e realizuara shumica janë të paizoluara dhe mund të konsiderohen si zgjidhje emergjente.

Shtëpitë e realizuara për kthimin e komunitetit serb janë të realizuara me kualitet më të lartë-shih foton e fundit në figurën 4. Edhe pse të realizuara me kualitet më të mirë këto familje nuk janë kthyer dhe shtëpitë po dëmtohen ashtu nga koha si të pabanuara fare.

Ligji parasheh banesa sociale me qira joprofitabile e cila do të përdoret për mirëmbajtjen e tyre por skema e qirasë nuk u zbatua në asnjë komunë të Kosovës ku ka ndërtesa me banesa

sociale. Në Rahovec është ndërtuar një ndërtesë e banimit social në vitet 2015-2016, me 18 njësi banesore. Ndërtesa ende nuk është lëshuar në përdorim pra nuk ka ende sistem për mbledhje të qirasë joprofitabile dhe ende nuk faturohet nga komuna.

Figura 5. Ndërtesa e banimit social me 18 njësi banimi

18.4. Familjet e ndihmuara deri tani për zgjidhje të çështjes së banimit

Familjet e përkrahura për banim në një mënyrë apo tjetër do të përmbliidhen në tabelën 8.

Tabela 11. Familjet e përkrahura për banim deri në vitin 2021

	Mënyra e ndihmës	Numri i ndërtesave	Numri i familjeve të ndihmuara	Koha e realizimit	Vlera e qirasë/ndihma financiare (€)
1	Banesat e ndërtuara nga Komuna	1	Në proces	2015-vazhdon	567,754.94€ / ende në proces
2	Banesat ekzistuese në pronësi të personave fizikë apo juridikë, të cilat mund të jepen me qira për familjet që posedojnë bonus të banimit;	6 banesa me qira	6 familje	2017-2022	100-150 euro/ muaj për familje
3	Banesat tjera në pronësi të komunës, që mund të adaptohen për shfrytëzim në bazë të programeve të veçanta për banim;				
4	Shtëpi individuale të ndërtuara nga donatorë të huaj;	104	104	2000-2016	NA

	Shtëpi individuale të ndërtuara nga Komuna dhe donatorë vullnetarë vendorë e diaspora si dhe për të riatdhesuar nga MMPH;	13	13		NA
5	Renovime/riparime	Material ndërtimor dhe masa për efijencën në ndërtesa	63 për vitet 2020-2021		

11. Kategoritë e synuara

Tri kategoritë e mëdha të definuara me ligj që mund të përfitojnë nga programet e banimit janë:

- Familjet që nuk kanë banesë apo shtëpi në pronësi individuale
- Kanë mbetur pa shtëpi si pasojë e dëmtimeve të shtëpive gjatë luftës së fundit
- Familjet që posedojnë sipërfaqe banimi nën normat e banimit, të përcaktuara për atë kategori sociale dhe ekonomike.

Nëse i radhisim me radhë të përparësisë do të radhiteshin si në vazhdim:

1. Rastet sociale
2. Kategoritë e dala nga lufta dhe ish të përndjekurit politik;
3. Të riatdhesuarit
4. Komunitetet Romë, Ashkalinjë, Egjiptianë (Minoritetet)
5. Të rinjtë, të punësuarit nga buxheti shtetëror
6. Viktimat e dhunës në familje
7. Të kthyerit
8. Refugjatët

Specifikimi rregullohet sipas bazës ligjore duke i definuar balancën ndërmjet kategorive të synuara nëpër vite të aplikimit sipas të cilit do të përcaktohen kriteret e caktuara për familjet përfituese të cilat do të kenë për bazë: karakteristikat sociale dhe ekonomike të familjeve që presin ndihmën nga autoritetet komunale për të zgjidhur problemet e banimit. Meqë komunitetet Romë, Ashkalinjë e Egjiptianë konsiderohen si grupet më të rrezikuara duhet të sigurohet që së paku 10% e të përzgjedhurve për përkrahje në banim të jenë nga këto komunitete dhe të sigurohen që janë njoftuar kurdo që shpallen programe banimi.

Programe të suksesshme konsiderohen kombinimi i përfituesve nga të gjitha kategoritë duke

pasur parasysh edhe përzierjen e kategorive sa i përket moshës - të rinj dhe të moshuar.

Projektet e ndërtimeve të Banimit Social në zona të ndara nga zonat tjera të banimit nuk janë konsideruara si adekuate. Objektet e Banimit Social të ndara kanë dëshmuar këtë dhe në të ardhmen si në nivelin qendror edhe lokal duhet të hulumtojmë në zgjidhje më të përshtatshme edhe për familjet që përkrahen, kulturën e banimit të tyre por edhe integrimin e tyre në shoqëri duke e përfshi edhe banimin.

12. PLANIFIKIMI KONKRET PËR NDIHMË PËR BANIM SOCIAL

Programet trevjeçare të banimit të Komunës së Rahovecit janë hartuar për periudhën 2022-2025. Konsulentja e angazhuar nga OJQ "VOICE OF ROMA, ASHKALI, EGYPTIAN" ka bërë analizë të gjendjes ekzistuese dhe ka përgatitur propozime konkrete për të ndihmuar qytetarët e komunës së Rahovecit që nuk kanë mundësi të zgjidhin çështjen e banimit me forca vetanake. Përpos ndihmës konkrete për qytetarët e vet, brenda kësaj periudhe tre-vjeçare, zhvillimin e fushës dhe mirëmbajtjen e relacioneve me institucione qendrore dhe organizata ndërkombëtare për çështje të banimit do ta ndihmonte krijimi i sektorit të banimit në kuadër të komunës së Rahovecit.

Pra, Programi i prezantuar Tre-Vjeçar për Banim i ka dy objektiva:

O1. Funkcionalizimin e të dhënave për banim nga zyrtarja për banim

O2. Sigurimin e banimit për rreth 88 familje;

18.1. O1. Funkcionalizimi i databazës për banim

Komuna e Rahovecit ka emruar një zyrtare për banim që është parakusht për zhvillimin e programeve të banimit. Për strukturën për banim nuk janë paraparë implikime buxhetore ngaqë është propozuar që të angazhohet një prej zyrtarëve aktual si për fillim dhe në vitet në vijim të planifikohet zhvillimi i strukturës varësisht prej mundësive buxhetore. Zyrtarja për banim ka filluar të plotësojë databazën për banim me informatat e nevojshme.

18.2. O2. Sigurimi i banimit për rreth 88 familje

Prioritet kryesor i këtij programi është që në periudhën tre vjeçare Komuna e Rahovecit të jetë në gjendje të ndihmojë rreth 88 familje duke ju siguruar Banim Social.

Kjo do të bëhet në përputhje të plotë me Ligjin për Financimin e Programeve Tre-Vjeçare për Banim. Sipas këtij ligji, sigurimi i banimit bëhet përmes financimit të programeve të veçanta të banimit me qira, ku përfshihen:

- Banesat e ndërtuara nga Komuna, Qeveria dhe donatorët të cilat jepen me qira;
- Banesat ekzistuese në pronësi të personave fizikë apo juridikë, të cilat mund të jepen me
- Qira për familjet që posedojnë bonus të banimit;
- Banesat tjera në pronësi të komunës, që mund të adaptohen për shfrytëzim në bazë të programeve të veçanta për banim.

• O.2.1. Funkcionalizimi i Objektit me Banim Social për 18 familje

Komuna e Rahovecit ka të ndërtuar Objektin e Banimit Social me 18 njësi banesore e cila ende nuk është përfunduar e që me zgjidhjen e problemeve të kompanisë ndërtimore mund të

funksionalizohet kjo ndërtesë. Propozohet të sigurohet një buxhet shtesë për funksionalizimin e tij.

- **O.2.2. Përkrahjen për ndërtimin e shtëpive individuale edhe për 20 familje**

Meqë tradicionalisht familjet kosovare duan të kenë banim në pronësi individuale dhe posedojnë troje, komunat konsiderojnë si masë për përkrahje për banim edhe ndërtimin e shtëpive në troje private. Kjo masë edhe pse nuk parashihet në programet sipas Ligjit për programet e veçanta të banimit komunat e shohin si masë që duhet ndërmarrë andaj edhe komuna e Rahovecit do të vazhdojë me këtë masë në përkrahje të donatorëve vendorë dhe diaspora.

- **O.2.3. Pagesa e bonus banimit për 20 familje**

Këto projekte kanë filluar së realizuari andaj mbeten projekte që synohen të përfshihen në Programet trevjeçare të banimit. Ky dokument parasheh programin me Bonus banimi ku Komuna paguan gjysmën e qirasë më të ulët të tregut e përfituesit paguajnë gjysmën e qirasë derisa Kuvendi komunal mund të merr vendim të subvencionimit edhe më shumë se gjysmën e qirasë joprofitabile. Propozohet të përkrahen 20 familje për vit.

- **O.2.4. Riparimet eventuale në ndërtesat e banimit në pronësi private**

Në bazë të Ligjit nr. 02/L-17 për shërbimet sociale dhe familjare u mundëson komunave që në raste të veçanta të përkrahin punët ndërtimore për të siguruar banimin familjeve. Propozohet të përkrahen 30 familje për tri vite.

- **O.2.5. Mirëmbajtja e Objektivit të banimit social dhe krijimi i skemës së qirasë, fillimi i shpërndarjes së fletëpagesave të qirasë të shfrytëzuesve të banimit social**

Parashihet edhe buxhet për mirëmbajtjen në ndërtesat ekzistuese për banim social dhe funksionalizimin e skemës së qirasë.

Në vazhdim do të definojnë këto projekte me planifikim të përafërt buxhetor

Tabela 12. Plani i Veprimit me projektet potenciale

SYNIMI			
<i>Krijimi i kushteve për banim të përshtatshëm dhe të qëndrueshëm në harmoni me standardet dhe normat evropiane të banimit, me qëllim që të mundësohet zgjidhja e nevojave për banim për grupe të caktuara të cilat nuk kanë forcë ekonomike që këtë problem ta zgjidhin sipas parimeve të tregut.</i>			
Objektivi 2		Sigurimi i banimit për 88 familje	
O.2.1.	Projekti	Ndarja e njësive të reja të banimit të cilat do të jepen me kontratë qiraje - qira joprofitabile	
Përshkrimi		Funksionalizimi i Objektivit të Banimit social për akomodimin e 18 familjeve. Vlera e kalkuluar: 50,000.00€ Viti i realizimit të projektit fund 2022	
Burimi financiar	Buxheti komunal 100%	MMPHI+Zyra për Komunitete	Donatorët
O.2.2.	Projekti	Përkrahja në ndërtimin e shtëpive në prona private për familjet me asistencë sociale	
Përshkrimi		Ndërtimi i 20 njësive të banimit- shtëpi individuale. Njësitë e banimit për familje min.5 anëtarë, sipërfaqje e njësive përafërsisht 65m ² - 80 m ² - bruto. Vlera e kalkuluar: 20,000.00 x 20= 400,000.00€ Koha e realizimit të projektit: 2022-2025	
Burimi financiar	Buxheti komunal 30%	MFTL+MKK+Zyra për Komunitete 30%	Donatorët 40%
O.2.3.	Projekti	Përkrahja e 20 familjeve me Bonus banimi	
Përshkrimi		Përkrahja e 20 familjeve duke ia paguar gjysmën e qirasë minimale në treg nga pronarë privat. Vlera e kalkuluar: 20 x 150 x 12=36,000.00€ /1 vit Koha e realizimit të projektit: 2022-2025	
Burimi financiar	Buxheti komunal 60%	MFLT 40%	
O.2.4.	Projekti	Përkrahja e 30 familjeve për renovim/ material ndërtimor	
Përshkrimi		Përkrahja e 30 familjeve për renovim /material ndërtimor Vlera e kalkuluar:30 x 2,000.00 =60,000.00 € Koha e realizimit të projektit: 2022-2025	
Burimi financiar	Buxheti komunal 50%	Donatoret 50%	
O.2.5	Projekti	Menaxhimi administrimi dhe realizimi i projekteve për përmirësimin e kualitetit të banimit	
Përshkrimi		Realizimi i projekteve për përmirësimin e kushteve të banimit në objektet ekzistuese të banimit kolektiv dhe individual në bashkëpunim me pronaret. Krijimi i skemës së mbledhjes së qirasë joprofitabile që do të shërbente për mirëmbajtjen e objekteve ekzistuese sociale Vlera e kalkuluar: 5,000.00€/ në vit derisa të fillojë inkasimi i qirasë joprofitabile Koha e realizimit: 2022 e tutje	
Burimi i	Komuna në bashkëpunim me OJQ të për banim		

financave

Občina Ražovec
Ražovec

13. PLANIFIKIMI BUXHETOR PËR REALIZIMIN E PROGRAMIT

Për realizimin e Programit Tre-Vjeçar për Banim në komunën e Rahovecit duhet që të bëhet planifikim buxhetor në bazë vjetore. Siç është cekur më lartë, përmes këtij programi komuna e Rahovecit planifikon të ndihmojë 88 familje të cilat nuk janë në gjendje që me financim vetanak të sigurojnë banimin.

Nga komuna e Rahovecit kërkohet që për nevoja të këtij programi në periudhën 2022-2025 të siguron buxhet në vlerë **219,800.00** Euro nga totali 623.000.00 Euro. Sikur është definuar në tabelat lartë pjesa tjetër e mjeteve financiare do të kërkohen nga niveli qendror dhe donatorët. Në formë tabelore kjo ndarje duket si në vijim:

Tabela 13. Buxheti i nevojshëm për realizimin e Programeve trevjeçare të banimit nga ana e Komunes së Rahovecit

Mënyra e ndihmës	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024	Totali
Funksionalizimi i ndërtesës për banim social me qira jo profitabile për strehimin e 18 familjeve;	50,00.00	0	0	50,00.00
Ndërtimi i 20 shtëpive individuale	0	60,000.00	60,000.00	120,000.00
Bonus-Banimi (pagesa e gjysmës së qirasë për familjet në nevojë për banim. Në këtë formë do të ndihmohen nga 20 familje për 3 vite;	21,600.00	21,600.00	21,600.00	64,800.00
Shpërndarja e materialit ndërtimorë për 30 familje	10,000.00	10,000.00	10,000.00	30,000.00
Menaxhimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave për banim social	5,000.00	0	0	5,000.00
Totali për vite:	36,600.00	91,600.00	91,600.00	219,800.00

Tabela 11, prezanton Buxhetin e planifikuar për banim social për vitet 2022-2025 i cili për tu realizuar duhet përkrahur nga Qeveria nëpërmjet ministrive gjegjëse si dhe donatorëve.

Duhet prezantuar faktin që edhe Qeveria aktuale në programin e saj një prej synimeve dhe prioriteteve është edhe zgjidhja e problemit të banimit për familjet që nuk mund të arrijnë vet duke stimuluar edhe familjet e reja dhe shërbyesit civil.¹⁰

¹⁰ Programi qeveritar- Banimi social i përbalueshëm

14. Buxheti i Komunës Rahovecit

Planifikimi buxhetor i komunës Rahovecit është paraqitur si pjesë e Ligjit për Buxhetin e vitit 2022.

Me kornizën afatmesme të shpenzimeve dhe me përgatitjen vjetore të tij do të parashihen projektet e planifikuara me këtë dokument.

Pershkrimi	Stafi	Paga dhe Shërbime	Materat dhe Shërbimet	Shpenzimet Komonale	Subvencionet dhe Transferet	Shpenzimet Kapitale	Rezerva	Total 2022	Total 2023	Total 2024
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Total Shpenzimet	1,155	7,572,543	1,715,000	279,000	360,000	4,124,016	590,000	15,613,559	15,813,231	16,757,500
Grantet Qeveritare	1,155	7,572,543	1,625,000	279,000	360,000	3,423,268	595,000	13,703,111	14,204,076	15,245,854
Te Hyrat Vetanake			110,000		330,000	700,748	105,000	1,245,748	1,433,405	1,632,146
Financim i Jashtëm										
Financim nga Huamarrja						0		0	0	0

Buxheti i Komunave për vitin 2022										
Struktura e shpenzimeve sipas kategorive të shpenzimeve										
Nifitefilli A (Komunat që cilat e kanë aprovuar buxhetin në Kuvendin Komunal sipas kufijve buxhetor me QZ 2022/01 dhe 02)										
Komuna	Fondi burimes	Stafi	Paga dhe shërbime	Materat e shërbimeve	Shpenzime Komonale	Subvencionet dhe Transferet	Shpenzime Kapitale	Rezerva	Total	
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	
Rahovec	Total	1,155	7,572,543	1,715,000	279,000	360,000	4,124,016	590,000	15,613,559	
	Grant	1,155	7,572,543	1,625,000	279,000	360,000	3,423,268	595,000	13,703,111	
	FINV			110,000		330,000	700,748	105,000	1,245,748	

Buxheti për zyrën për komunitete dhe kthim

Pershkrimi	Stafi	Paga dhe Shërbime	Materat dhe Shërbimet	Shpenzimet Komonale	Subvencionet dhe Transferet	Shpenzimet Kapitale	Rezerva	Total 2022	Total 2023	Total 2024
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Total Shpenzimet	0	58,540	14,000			20,000		92,540	92,700	100,000
Grantet Qeveritare	0	58,540	14,000			0		72,540	72,700	80,000
Te Hyrat Vetanake						20,000		20,000	20,000	20,000
Financim i Jashtëm										
Financim nga Huamarrja						0		0	0	0

Buxheti për shërbime sociale

Pershkrimi	Stafi	Paga dhe Shërbime	Materat dhe Shërbimet	Shpenzimet Komonale	Subvencionet dhe Transferet	Shpenzimet Kapitale	Rezerva	Total 2022	Total 2023	Total 2024
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Total Shpenzimet	12	168,700	10,000	4,000				182,700	182,904	192,700
Grantet Qeveritare	12	168,700	10,000	4,000				182,700	182,904	192,700
Te Hyrat Vetanake										
Financim i Jashtëm										
Financim nga Huamarrja										

Figura 15-1. Informata nga Korniza afatmesme e shpenzimeve të K. Rahovecit për vitet 2022-2025

15. ANALIZA SËOT

Në vazhdim do të paraqitet analiza SËOT për Komunën e Rahovecit:

PËRPARËSITË	DOBËSITË
<ul style="list-style-type: none"> • Ekzistimi I dokumenteve planore (ne proces të finalizimit) • Vullneti politik në nivel qendror dhe lokal për të përkrahur familjet për të zgjidhur problemin e banimit • Ekzistimi I iniciativave per PPP ne fushen e ndertimeve -banimit • Infrastruktura ne zonat urbane dhe rurale • Subjektet e ekonomike shfrytezues • Nevoja per zona te reja te banimit • Ekzistimi I zonave rezereve te planifikuara per banim • Ligjet nga fusha e banimit • Burimet njerëzore autoritetet komunale të përkushtuara per kategoritë e rrezikuara • Regjistrimi I popullsisë • Të dhënat për kërkuesit • Mbulueshmëria me infrastrukturë • Strategjitë komunale • Ndërtimi I objekteve me këtë karakter • Interesimi I qytetearëve për pjesëmarrje në këto programe 	<ul style="list-style-type: none"> • Parcela te vogla • Mungesa e hapësirave per sherbime • Oferta dhe kerkesa jo te harmonizuara • Kosto e larte e paisjes me inf. Adekuate • Ndertimet pa leje • Kosto e larte e banimit dhe kualiteti I ndertimit jo adekuat • Legalizimi me mungesa të zgjidhjeve në raste të shumta • Kapacitete jo te mjaftueshme komunale per zhvillimin e banimit social • Masa jo te mjaftueshme që ndërmerren për kategoritë e caktuara • Mungesa e interesimit të disa grupeve për pjesëmarrje në diskutim të dokumenteve planifikuese sidomos të rinjtë • Analiza e banimit nuk është gjithëpërfshirëse në mungesë të informatave • Mirëmbajtja e objekteve të banimit kolektiv jo e organizuar.
MUNDËSITË	RREZIQET
<ul style="list-style-type: none"> • Ligjet dhe Programet shtetërore për banim • Strategjitë komunale dhe qendrore • Formimi i strukturës për banim • Skemat garantuese • Programet në nivel komunal • Stimulimet për grupet e caktuara, • Programet në nivel qendror në mbështetje në nivel lokal nga fusha e ndërtimit/banimit. • Ligjet përkatëse të inkurajojnë zhvillimin e banimi (Ligji PPP) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriza ekonomike dhe Pandemia • Mungesa e fondeve ne nivel lokal • Kontroll jo i mjaftueshëm nga fusha e ndërtimeve. • Ndotja e ambientit.

- Linja te favorshme të bankës, kredite per banim
- Mbështetje për ndërtimet ne pronësi private – procedurat përmirësimin e tyre.
- Programe mbështetëse nga partner kombëtarë dhe ndërkombëtarë në fushen e banimit.

16. ARSYETIM I VEPRIMEVE DHE SHPJEGIMIN E REZULTATEVE TE PRITSHME

Programi për banim i Komunes së Rahovecit mbulon periudhën 2022-2025. Komisioni ka përgaditur propozimet për projektet prioritare zbatimi i të cilave rezulton në arritjen e Synimeve zhvillimore të përcaktuara në fushat kyqe, detyrimet akviteve, bartësit kryesor, afatin kohor të implmentimit, përgaditjes dhe koordinimit të aktiviteteve të përgjithshme për implementimin e projekteve.

Në mënyrë që të sigurojë zbatimin e projekteve të planifikuara komuna do të funksionalizojë databazën e banimit dhe përkrahë punën e zyrtarit/ res për banim që do të jetë përgjegjës për koordinimin e të gjitha aktiviteteve të planifikuara.

Struktura për banim është një organ i përhershëm që ka për qëllim monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të projekteve dhe detyrave nga Programet i banimit, si:

- Rishikimin e programeve dhe Planit të Veprimit
- Mbështetjen e Kryetarit të Komunës për marrjen e Vendimeve që lidhen me zhvillimin e banimit dhe programet lokale që mbështesin fushën e banimit.

Procesi i monitorimit do bëhet nga vetë Komuna dhe MMPHI nëpërmjet raportit vjetorë që Komuna obligohet të përcjellë në MMPHI e që do të përfshijë këto aktivitete:

- Shkalla e suksesit te Programit në krahasim me Planin e Veprimit nëpërmjet projekteve
- Planifikimi i fondeve nëpërmjet rishikimit të Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve ngaqë Komuna e Rahovecit duhet paraparë mjete për banim dhe harmonizimi i tyre në raport me afatet kohore të planifikuara me këtë dokument
- Ndryshimet e mundshme të cilat mund të ndikojnë në realizimin e projekteve (individët, organizatat)
- Ndryshimet e jashtme që mund të ndikojnë në Planin e Veprimit, si dhe propozimet për alternativat e zgjidhjeve të ndikuara nga faktoret tjerë- harmonizimi.

Hapat e ardhshëm

Që dokumenti të jetë valid nevojitet të kalojë nëpër hapat:

1. Drafti të dakordohet me komisionin dhe të përgatitet për diskutim me publikun (të kihet kujdes të organizohet diskutim publik me shtresat më të rrezikuara që mund të mos

arrijnë deri te informata për diskutim publik të dokumentit, mund të përkrahet nga OJQ-të aktive me këto grupe);

2. Rishikimi dhe kompletimi i dokumentit në bashkëpunim me MMPHI;
3. Miratimi nga Kuvendi Komunal;
4. Përcjellja në komisionin për verifikim të ligjshmërisë.

Pas miratimit dokumenti bëhet publik derisa **zyrtarët komunal mund të përgatisin menjëherë projektpropozime për përkrahje financiare në minsitritë përkatëse. Përshkrimi i projekteve është pjesë e planit të veprimit me projekte specifike.**

17. MUNDËSITË DHE KAPACITETE NJERËZORE DHE MATERIALE TË KOMUNËS

Komuna e Rahovecit ka nevojë për kapacitete njerëzore dhe profesionale andaj duhet të planifikohet staf shtesë në nivel të Drejtorisë së Urbanizmit dhe Kadastrit ashtu që përpos Banimit mund të ndihmojë edhe në trajtimin e ndërtimeve pa leje dhe monitorimin e zbatimit të këtij dokumenti.

Spektori ka nevojë të bëhet më transparent me plotësimin e platformës digjitale ku do të ishin publike kërkesat për banim dhe zgjidhjet si dhe menaxhimi i skemës së qirasë e cila do të ndihmonte në mirëmbajtjen e ndërtesave të banimit social por edhe mbulimin e bonuseve të banimit sipas mundësisë.

18. PËRPUTHJA E PROGRAMEVE ME PLANET ZHVILLIMORE DHE POLITIKAT QENDRORE

18.1. Harmonizimi me planet zhvillimore urbane

Ky dokument është hartuar në frymën e PZHK dhe HZK për Komunën si dhe Strategjisë për zhvillim Socio-Ekonomik lokal.

Në dokument janë përfshirë edhe objektivat e parealizuara të dokumenteve planifikues të deritanishëm si dhe janë harmonizuar me orjentimet e synuara me PZHK në zhvillim e sipër.

18.2. Ndërlidhja me programet e përgjithshme dhe orientimet e politikave të qeverisjes qendrore

Ky dokument është në harmoni me prioritetet e Qeverisë aktuale që në programin e tyre qeverisës, Banimin e kanë një prej prioritetëve duke synuar Banim për të gjithë nëpërmjet realizimin të Banimit Social të përballueshëm. Për më tepër aktualisht është duke u hartuar Studimi i Fizibilitetit për banim social me ndihmën e bankës CEB nëpërmjet UN-Habitat Kosova ku Kosova ka mundësi të përfitojë përkrahje për zhvillimin e Sektorit të banimit social.

19. Instrumentet e garantimit të realizueshmërisë së programeve

Parakushtet për zbatimin e këtij dokumenti janë:

- Vullneti i Kryetarit por edhe Kuvendit Komunal të merret seriozisht me zgjidhjen e problemeve të banimit;
- Burimet njerëzore, të angazhohen zyrtarë për monitorimin dhe menaxhimin e fushës së banimit në përgjithësi;
- Përkrahja financiare dhe profesionale nga niveli Qendror si dhe nga donatorët duke pasur parasush që Rahoveci është i populluar me komunitete që jetojnë në vështirësi të mëdha;
- Raportimi në MMPHI për zbatimin dhe kërkesa me projektpropozime për përkrahje;

20. PËRFSHIRJA E PUBLIKUT NË PROCESIN E SIGURIMIT TË TRANSPERENCËS

Sikur u potencua, publiku si sovrani i Komunës përkatëse do të ketë të drejtën të dijë mënyrën sesi shpenzohen të mjetet financiare të komunës në tërësi dhe ato të programeve tre vjeçare në veçanti e do të sigurohet duke përfshirë publikun në procesin e sigurimit të transparencës si:

- Zhvillimi i diskutimeve publike për përmbajtjen e këtij dokumenti dhe marrja e inputeve të tyre;
- Bërja e anketimeve apo studimeve të ndryshme për marrjen e mendimit të publikut;
- Bërja publike e programeve dhe projekteve që përfshijnë ato;
- Bërja e njoftimeve të ndryshme në mjetet e informimit publik apo në vend njoftimet komunale për aktivitetet ku mund të sigurohet pjesëmarrja e publikut;
- Prezantimi i të dhënave në platformën digjitale për kërkesat për përkrahje në banim dhe mundësitë e zgjidhjeve me projektet specifike
- Çdo masë tjetër e cila vlerësohet e nevojshme në përmbushje të këtij qëllimi.

21. PËRFUNDIMET

Nevoja për hartimin dhe zbatimin e efektshëm të projekteve për banim sipas programeve të veçanta kërkon koordinimin e aktiviteteve të të gjithë akterëve në kuadër të Komunës, në përputhje me kompetencat e përcaktuara.

Në këtë drejtim është i nevojshëm fuqizimi i Strukturës për banim- sektor apo zyrtar qoftë që do të shërbejë si organi përgjegjës, që në mënyrë aktive të zhvillojë procesin e zbatimit të aktiviteteve sipas këtij dokumenti. Ndërtimi i njësive të reja të banimit është një prej masave të rëndësishme për arritjen e qëllimit të këtij dokumenti e që do të duhej të bëheshin sipas standardeve dhe legjislacionit në fuqi, përmes fondeve nga buxheti komunal, Qeverisë dhe Partneriteti Publik – Privat e donatorëve.

Dokumenti jep orjentim në përmirësimin e kualitetit të banimit duke pasur parasysh objektet ekzistuese të banimit shumë-banesorë ku në masë të konsiderueshme do të ndikonte sektori i banimit në ngritjen e vetëdijes dhe motivimin e pronarëve të njësive të banimit për domosdoshmërinë e organizimit dhe menaxhimit.

Bazuar në këtë, zhvillimi i banimit orientohet nga:

- Përkrahja në zgjidhjen e çështjes së banimit me banesa me qira joprofitabile ose ne bonus të banimit për banesat e tregut me qira të ulët;
- Stimulim i ofertës dhe kërkesës;
- Mbështetje për grupet e rrezikuara për zgjidhjen e problemit të banimit;
- Rritja e ofertës së banesave joprofitabile, zvogëlimin - kufizimin e profitit nga ndërtimet, por jo të rrezikohet interesi i investitorëve që të zhvillojnë aktivitetet ndërtimore të banimit.
- Mirëmbajtja dhe menaxhimi i fondit banesor.

Me menaxhimin e sektorit të banimit do të ketë mundësi të ketë kontroll edhe mbi planifikimin urban dhe do të sigurojë që i menaxhon edhe kërkesat për banim me projekte dhe politika paraprake me zhvillimet në terren dhe do të ndaleshin zhvillimet e paligjshme kur e dimë që shfrytëzuesi më i madh i hapësirës është sektori i Banimit.

Banim për të gjithë s' do të ishte vetëm moto por kusht për zhvillim të qëndrueshëm të një vendi.

01 Nr.386/22

Datë: 28.10.2022

